

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ВНЗ

Головне завдання сучасної системи освіти – створення умов для якісного навчання. Впровадження компетентнісного підходу – це важлива умова підвищення якості освіти. Під поняттям “компетентнісний підхід” мають на увазі спрямованість процесу навчання на формування і розвиток ключових (базових, основних) компетентностей особистості. Результатом цього процесу буде формування загальної компетентності людини, що є сукупністю ключових компетентностей, інтегрованою характеристикою особистості. Така характеристика повинна формуватися в процесі навчання і містити знання, навички, досвід відносин, досвід діяльності. Компетентнісний підхід в освіті пов’язаний з особово-орієнтованим і діючим підходами до освіти, оскільки стосується особи студента і може бути реалізованим і перевіреном тільки в процесі виконання конкретним студентом певного комплексу дій. Систему компетентностей в освіті складають: ключові, тобто надпредметні компетентності, які визначаються як здатність людини виконувати складні поліфункціональні види діяльності, ефективно вирішуючи проблеми; загальногалузеві – їх студент набуває вчасно опанування змісту тієї або іншої освітньої області; наочні – їх студент набуває в процесі вивчення того або іншого предмету.

Компетентний фахівець, компетентна людина – це дуже вигідна перспектива. По-перше, знання, але не просто інформація, а та, що швидко змінюється, динамічна, різновидна, яку необхідно уміти знайти, відсіяти від непотрібної, перевести в досвід власної діяльності. По-друге, уміння використовувати ці знання в конкретній ситуації; розуміння, яким способом можна отримати ці знання. По-третє, адекватне оцінювання – себе, світу, свого місця в ньому, конкретних знань, необхідності або непотрібності їх для своєї діяльності, а також методу їх отримання або використання. Ця формула логічно може бути виражена в такий спосіб: компетентність = мобільність знань + гнучкість методу + критичність мислення.

Безумовно, людина, яка утілює в собі такі якості, буде досить компетентним фахівцем. Але механізм досягнення такого результату залишається поки що не розробленим і здається досить складним. Як варіант пропонують модель психолого-педагогічного супроводу

розвитку студентів, направленою саме на формування їх компетентності.

Модель психолого-педагогічного супроводу студента в системі компетентнісно-орієнтованого підходу до навчання базується на уявленнях про компетентність як загальну здатність особи, як інтегрований результат навчання, пов'язаний з умінням використовувати знання і особистий досвід в конкретних життєвих ситуаціях.

Існує дуже багато підходів до визначення структури компетентності особи. Відзначаючи, що компетентність є складною освітою, інтегрованим результатом навчання, виділяють види або напрями компетентностей. Їх можна розділити на три групи.

1. Соціальні компетентності, пов'язані з оточенням, життям суспільства, соціальною діяльністю особи (здібність до співпраці, уміння вирішувати проблеми в різних життєвих ситуаціях, навички взаєморозуміння, соціальні і суспільні цінності і уміння, комунікаційні навички, мобільність в різних соціальних умовах).

2. Мотиваційні компетентності, пов'язані з внутрішньою мотивацією, інтересами, індивідуальним вибором особи (здібність до навчання, винахідливість, навички адаптуватися і бути мобільним, уміння досягати успіхів в житті, інтереси і внутрішня мотивація особи, практичні здібності, уміння робити власний вибір).

3. Функціональні компетентності, пов'язані з умінням оперувати науковими знаннями і фактичним матеріалом (технічна і наукова компетентність, уміння оперувати знаннями в житті і навчанні, використовувати джерела інформації для власного розвитку).

Приведена модель охоплює всі названі групи компетентностей. Комплекс цих життєвих умінь є центральним в системі компетентнісного підходу, а так само кінцевим результатом навчання.

Модель охоплює всі ланки і види освіти з виходом на безперервну освіту, на здатність особистості вчитися впродовж всього життя.

Модель визначає суб'єктів діяльності в системі компетентнісно-орієнтованого підходу.